

Wie krijgt moeders ring?

Waarom erfenissen zoveel losmaken

Bij de verdeling van een nalatenschap kunnen de emoties onverwacht hoog oplopen. Niet zelden staan broers en zussen met kwaai koppen tegenover elkaar. Vooral 'de kleine erfenis' is een steen des aanstoots.

TEKST: ANNE PEK BEELD: DAVID RIDLEY

De armband die moeder altijd droeg, prijkt ineens aan de pols van je zus. Nooit gedacht dat die aanblik je zo zou raken. En het schilderijtje waar vader zo van hield! Je zou het nauwelijks mooi durven noemen, maar het stoort je dat het nu in een ander huis hangt.

'Mensen hebben vaak heftige gevoelens bij de verdeling van de erfenis van hun ouders,' zegt familie-therapeute Else-Marie van den Eerenbeemt. 'Veel heftiger dan ze zelf hadden verwacht.' Dat was haar in haar praktijk al vaker opgevallen, maar sinds ze er gericht onderzoek naar deed, heeft ze er ook harde cijfers bij.

Bijna tweeduizend Nederlanders vulden de afgelopen jaren Van den Eerenbeemts enquête in, en de uitkomst is behoorlijk schrikken. In maar liefst een kwart van de gevallen blijkt de verdeling van een erfenis met ruzie gepaard te zijn gegaan; 18 procent van de respondenten meldt zelfs dat die ruzie heeft geleid tot breuken in de familie.

En ook in de gevallen waar het niet tot meningsverschillen kwam, gaat het geregeld moeizaam. Bijna de helft van alle respondenten geeft namelijk aan 'veel' (22 procent) of 'een beetje' (25 procent) te hebben moeten slikken 'voor de lieve vrede'.

Wat Van den Eerenbeemt en haar medeonderzoekers verder trof, was dat die problemen voor veel mensen als een donderslag bij heldere hemel kwamen. 'We lazen in de toelichting opmerkingen als "Na moeders dood ontpoppen mijn zussen zich plotseling als aasgieren" of "Mijn broers leken ineens wel hyena's".'

Inderdaad, vervolgt Van den Eerenbeemt, zulke termen bezigden mensen in het onderzoek. 'Heftig, hè? Bij een erfenis komen emoties en geld samen, dat maakt het kennelijk tot een explosief mengsel.'

Daar komt nog bij dat de verdeling van een nalatenschap het einde van een periode markeert, zegt

Nelly Bakhuizen. Ze is eveneens familietherapeute en werkt momenteel samen met Van den Eerenbeemt aan een boek waarin het hele erfenissenonderzoek wordt uitgediept. 'Een nalatenschap betekent doorgaans dat het ouderlijk huis definitief wordt opgedoekt,' zegt ze. 'Mensen die tot dan toe stiekem hoopten dat bepaalde kwesties nog uitgesproken zouden worden, beseffen op zo'n moment dat die kans is vervlogen. Dat kan zo'n boedelverdeling ook heel confronterend maken.'

Emotionele waarde

Ook in de juridische hoek is het opgevallen dat de verdeling van een erfenis vaak problematisch verloopt. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) trok vijf jaar geleden aan de bel nadat uit eigen onderzoek was gebleken dat het aantal 'ruzieboedels' toenam. Sommige notariskantoren meldden zelfs dat het inmiddels in de helft van de gevallen hommeles is.

Vanwaar die stijging? Belangrijke verklaringen van de KNB luiden dat de familiebanden de afgelopen decennia lossier zijn geworden en dat er steeds meer – vaak problematische – 'stiefrelaties' zijn. Ook is de mondigheid van de burger gegroeid. Daar komt bij dat Nederland afgelopen jaren stukken rijker is geworden, waardoor de nalatenschappen groter zijn. Kortom: we hebben meer geld te verdelen en we voelen ons daarbij minder geremd door broederliefde.

Maar zo simpel ligt het toch echt niet, zeggen Van den Eerenbeemt en Bakhuizen. Als al die ruzies vooral over de financiële waarde van de nalatenschap gingen, was de kwestie doorgaans immers snel opgelost: alles verkopen, het geld in gelijke porties verdelen en klaar is Kees.

'Het gaat vaak juist om de emotionele waarde van de goederen,' zeggen de familietherapeutes. 'We hebben dat in ons onderzoek "de kleine erfenis" genoemd. Het handbeschilderde dienblaadje waarmee moeder thee op bed bracht als je ziek was, de

Ruzie over een erfenis

Herkent u dat: een conflict na het overlijden van een dierbare? Is het u gelukt om dat op te lossen of te voorkomen? Deel uw ervaringen op psychologiemagazine.nl/forums